

ČR v souhrnu všechny příspěvky odeznělé v rámci jindřichohradecké konference, případně i ty, které z různých důvodů nemohly být předneseny. Navazujeme tak na věstníky z let 1998–1999, 2002 a 2005, které přinesly příspěvky z předchozích konferencí České národopisné společnosti. Z tohoto důvodu je také první číslo Národopisného věstníku 2009 oproti zvyklostem redukováno jen na studie. Druhé číslo letošního roku bude mít již klasickou strukturu se všemi zavedenými rubrikami.

Redakce

Od národopisu k evropské etnologii

Josef Jančář

Větší část soudobé etnografie nebo sociální antropologie se už nezaměřuje jen na minulost, nýbrž se snaží postihnout procesy přeměn dokumentovaných jevů tradiční kultury v současné společnosti. Děje se tak často napříč společenskovedními obory. V etnologii – od jejího formování jako vědecké disciplíny – se objevují snahy vymezit své hermeneutické zásady a metodologické principy a identifikovat se jako samostatná věda v rámci nezbytné mezioborové spolupráce. I když Arnoštem Gellnerem vtipně popsaná Ruritánie pod vlivem industrializace, socializace a informačních dálnic zmizela za obzorem, má historická etnologie stále široké pole působnosti. Bez dosavadních etnografických poznatků nelze pochopit a objasnit mnohé soudobé procesy v kultuře a způsobu života studovaných místních, regionálních nebo národních společenství.

Je mi myslím všeobecně známo, že interdisciplinární výzkum kultury a způsobu života národních, regionálních, lokálních nebo profesních společenství má u nás poměrně dlouhou tradici. Vynikající český filolog Emanuel Kovář (1869–1898) publikoval už v roce 1891 první český nástin dějin evropské etnologie. Konstatoval v něm, že pro její vznik byly důležité spisy encyklopedistů a od 18. století zejména jazykovědná bádání, geografie a historie. Dobově charakteristický je jeho názor, že „*Ethnologie zkrátka rodila se v onom proudu vědeckého bádání, který došel svého nejlepšího výrazu v Sociologii Aug. Comtea.*“¹ V průběhu 19. století se předmět etnologických bádání i teoretické a metodologické principy oboru formovaly postupně. Kovář ve zmíněném Nástinu vystihl tehdejší stav oboru konstatováním, že „*ethnologická studia náležejí mezi nejoblíbenější a přece při tom všem ruchu sluší vyznati, že ethnologie (čili národopys) jako věda ustálena není.*“² Přesto o tehdejší českém zájmu o etnologii svědčí Tylorova Antropologie, vydaná Masarykovou péčí už v roce 1897.

O interdisciplinární spolupráci v procesu formování národopisu se dnešní student etnologie dovídá už v oborové propedeutice. Seznamuje se s tím, že geografie už od starověku přinášela poznatky o různých zemích, že jazykověda umožňovala porozumět různým jazykům a jejich vývoji a že historie zachycovala vývoj společnosti v čase. Postupně se tedy specializované obory studia novověké společnosti jako etnografie, etnologie a antropologie formovaly na pomezí zeměpisných, filologických a historických bádání.

1 KOVÁŘ, E.: *Nástin dějin ethnologie*. Atheneum 8, 1891, s. 66.

2 Tamtéž, s. 157.

Že česká etnografie a folkloristika vznikaly na pomezí oborů, dokládají osobnosti, které na přelomu 19. a 20. století počátky tohoto oboru formovaly. Byli to historikové, hudební vědci, archeologové nebo filologové, jako byli zmíněný Emanuel Kovář, Jan Jakubec (1862–1936), Jiří Polívka (1858–1933), Václav Tille (1867–1937), Jiří Horák (1884–1975), Čeněk Zíbrt (1864–1932), Vladimír Helfert (1886–1945) nebo Lubor Niederle (1865–1944). Karel Chotek vystihl počátky české etnologie, když napsal, že český národopis se obdobně jako jinde v Evropě formoval na pomezí několika společenskovědních oborů, že „do romantického směru obdivu vesnické kultury zasáhli mladí vědečtí pracovníci obnovené české university, kteří si vytkli za úkol očistit českou vědu od diletantských názorů a výkladů a pozvednout ji na evropskou úroveň.“³ Teprve na jejich dílo navazovala po první světové válce už etnologicky specializovaná badatelská generace: zmíněný Karel Chotek (1881–1967), Drahomíra Stránská (1899–1964), Karel Černohorský (1896–1982), Vilém Pražák (1889–1976), Vojtěch Suk (1879–1967) nebo Chotkův žák Antonín Václavík (1891–1959). O díle těchto badatelů i jejich následovníků a žáků pojednává podrobně právě vydaná Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska.⁴

Zároveň s vědeckým bádáním však sílily od poloviny 19. století snahy o využívání vybraných prvků tradiční lidové kultury pro osvětovou práci. Příkladem mohou být nejrůznější výstavy a vystoupení „národopisných“ skupin, spojené s přípravou Národopisné výstavy československé. I když nelze podceňovat jejich dobový vlastenecký podtext, Karel Chotek i Antonín Václavík jako představitelé univerzitní výuky etnografie chápali stále rozšířenější využívání nejrůznějších krojovaných vystoupení jako brzdu etnografického bádání.⁵

Snahy o ožívování tradic vycházely zpočátku hlavně od členů výtvarného oboru Umělecké besedy (J. Koula, S. Pinkas, F. Šíma, J. Fanta). Z okruhu dámského společenského salónu Josefy Náprstkové do tohoto tehdejšího úsilí měšťanské společnosti zasáhla zejména Renata Tyršová mnoha články v Českém lidu. Jeho tehdejší redaktor Čeněk Zíbrt byl ještě ve 20. letech 20. století přesvědčen, že etnografové mají povinnost podílet se na uchovávání a ožívování jevů tradiční lidové kultury. To vedlo až ke známému svérázovému hnutí. Zájem o uchovávání a ožívování lidových tradic pokračoval i po druhé světové válce a tento zájem byl často označován termínem *aplikovaný národopis*. Avšak využívá-li osvětová praxe zaznamenané prvky lidových tradic, jako je lidový oděv, výroční obyčej, písně, tance, zvyky nebo výrobní technologie, nic neaplikuje, pouze zmíněné prvky vyu-

žívá.⁶ Na využívání venkovských tradic se od konce 19. století podílel především rozvíjející se turismus. Dokladem toho je například zájezdový program Českého zemského svazu pro povznesení návštěvy cizinců na pouť u sv. Antonína v Blatnici v roce 1913, spojený s návštěvou Hornácka. Píše se v něm, že turisty „*Velecká chasa přátelsky uhostí, zatančí polozapomenuté tance, zazpívá starodávné písně, zkrátka Velečtí se postarají o to, aby lid v krásných starých krojích se také postaral bavit a tančil.*“⁷

Po komunistickém převratu v roce 1948 se využívání tradic rolnického venkova stalo dokonce nástrojem ideologické indoktrinace oboru. Někteří propagátoři politiky KSČ v národopise (O. Nahodil, J. Kramařík, O. Skalníková, H. Laudová-Rejchrtová aj.) do rezoluce celostátní konference národopisců v roce 1949 dokonce zakotvili kromě obvyklých dobových klišé o míru a socialismu, že „*národopis převeze péči o národopisné skupiny, jejich výchovný i umělecký program a vybavení, o jejich uplatnění při krajových i celostátních slavnostech. Postará se o využití lidové tvorby při výrobě a distribuci průmyslových předmětů.*“⁸ To do značné míry v očích rodící se moderní společnosti degradovalo vědeckou etnografii, která byla zastánci využívání lidových tradic pro osvětové účely někdy pejorativně označována jako *katedrový národopis*. Z Chotkova a Václavíkova semináře však postupně vycházela generace mladých etnografů, kteří v nově budovaných akademických ústavech pro etnografii a folkloristiku navazovali svou práci na evropské tradice etnologického bádání. Návaznost na tyto tradice dokládá do jisté míry i Václavíkova definice etnografie z konce padesátých let: „*Etnografie je věda o lidu, jeho životě, jeho kultuře, kterou nejenom věrně a kriticky zachycuje, ale i vykládá, jak ve všech zevních i vnitřních vztazích, tak ve vývoji i rozvoji, aby závěrem stanovila obecné tendence vývoje.*“⁹ Definice obsahuje zároveň výpověď o společenském významu tohoto vědního oboru.

Péči o folklorní soubory a lidovou výrobu se začaly zabývat profesionalizující se osvětové instituce, jako byl Ústřední dům lidové tvořivosti s časopisem *Lidová tvořivost*, nebo Ústředí lidové umělecké výroby s časopisem *Umělecká řemesla*.¹⁰ Absolventi etnografie, kteří zde pracovali, většinou rezignovali na teoretické otázky a pro potřeby *lidové uměleckého* programu těchto institucí se zabývali převážně jen úzce účelově zaměřenou etnografickou dokumentací. Stále širší využívání etnografických poznatků k zájmové umělecké činnosti a k podpoře turistického ruchu má

3 CHOTEK, K.: *Význam národopisu ve spolupráci s ostatními vědami historickými*. Český lid 53, 1966, s. 273.

4 BROUČEK, S. – JEŘÁBEK, R. (Eds.): *Lidová kultura. Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska. 1–3*. Praha 2007.

5 CHOTEK, K.: *Národopisné slavnosti a národopis*. Národopisný věstník československý 19, 1926, č. 1, s. 17–22. VÁCLAVÍK, A.: *Na okraj úvah o lidovém projevu*. Tvar I, 1948, s. 21–25.

6 JANČÁŘ, J. – KRIST, J.: *Národopisné slavnosti a folklorní festivaly v České republice*. Strážnice 2007.

7 DVOŘÁKOVÁ, H.: *K počátkům komercializace lidové kultury*. In: Sborník z příspěvků 21. strážnického symposia. Strážnice 2006, s. 29.

8 Rezoluce I. celostátní konference národopisců. – sl.–: *I. celostátní národopisná konference*. Český lid 4, 1949, č. 1–2, s. 44–45.

9 VÁCLAVÍK, A.: *Výroční obyčej a lidové umění*. Praha 1959, s. 25.

10 JANČÁŘ, J.: *Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v České republice*. Český lid 91, 2004, s. 208

ve druhé polovině 20. století takový rozsah, že se stává jedním z témat etnologického bádání pod mezinárodně přijatým termínem *folklorismus*.¹¹

Pro pochopení proměn metod a badatelských témat v české etnografii druhé poloviny 20. století je třeba hledat odpověď na otázku, zda po roce 1948 existovalo nějaké spojení s evropským kontextem. Nutno konstatovat, že navzdory oficiální ideologii byla zachována určitá kontinuita s vědeckým děním v euroamerickém prostředí. Zejména v 60. letech 20. století se určité uvolňování projevilo například praktickými kroky i metodologickými podněty žáků A. Václavíka. Svědčí o tom příspěvky v časopise *Národopisné aktuality*, založeném ve Strážnici v roce 1964. V jeho prvních ročnících byly publikovány studie o spolupráci se sociology, dialektology, archeology a historii a nová témata se týkala zejména výzkumů současné vesnice, etnických vztahů a novodobého folklorismu.¹² Kromě toho, že založili *Národopisné aktuality*, obnovili i etnologicky zaměřený *Národopisný věstník československý*. V redakci Václava Frolce se v tomto věstníku objevovaly studie badatelů z různých zemí, publikované anglicky, francouzsky, rusky a německy. Méně známá je příloha ročníku XXXVIII–XXXIX (III–V), věnovaná vývoji záprahu ve Francii. S českým komentářem J. Kramaříka ji jako samostatný svazek vydalo Slováké muzeum v Uherském Hradišti.¹³ Utužení autoritativních metod režimu na počátku sedmdesátých let sice znamenalo zánik *Věstníku*, ale *Národopisné aktuality* se podařilo udržet i v období „normalizace“.

Ve druhé polovině šedesátých let tedy na sebe v československém etnografickém diskurzu upozornili zejména absolventi brněnské katedry etnografie a folkloristiky, která se po různých organizačních přesunech osamostatnila až v roce 1990.¹⁴ V pedagogickém provozu našťastí přežili pracovníci katedry všechny čistky, takže v roce 1991 mohl vzniknout samostatný Ústav evropské etnologie. Vedoucí ústavu R. Jeřábek ve stručném hodnocení napsal, že „výuka, která se postupně formovala od české, zejména moravské i slovenské etnografie a folkloristiky k slovanské etnografii a folkloristice, se ustálila na koncepci komparativisticky chápané problematiky etnologické evropeistiky.“¹⁵ V kontextu historických a metodologických proudů

v Evropě kladl důraz na studium etnokulturních vztahů na území střední, východní a jihovýchodní Evropy. K širšímu chápání etnologické evropeistiky přispívaly tematické studijní exkurzy do většiny evropských zemí.¹⁶

Je zřejmé, že cesta od národopytu, jak o něm psal E. Kovář, k dnešní etnologii nebyla bez překážek, avšak mezioborová spolupráce etnografie a příbuzných společenských věd probíhala i v období ideologické indoktrinace společenskovědního bádání. K výraznějšímu oživení došlo až po roce 1990, jak to dokládá studie Lydie Petráňové o nových proudech v evropské etnologii, uveřejněná v *Českém lidu* v roce 1991. Autorka zde konstatuje, že „*obnova metod se netýká jen národopisu, ale celé oblasti historických disciplin.*“¹⁷ Pluralita metod při tom neruší specializace oborů, i když jejich teoreticko-koncepční pojetí může přesahovat trvajících institucionálních hranice. Jako příklad uvádí výsledky koordinačního centra novodobých společenskovědních oborů při univerzitě v Münsteru: „*Na projektech a badatelských metodách münsterského centra lze názorně ukázat, která se dnes stírá hranice výzkumů, a lze sotva určit v tomto mezioborovém studiu, které disciplíně ten který problém náleží (sociální historii, etnografii, archeologii, sociologii apod.)*“¹⁸ Přitom se badatelé z okruhu münsterského centra podílejí i na výzkumu dějin každodennosti, inspirované zejména francouzskou historiografickou školou s badateli, soustředěnými kolem časopisu *Annales*.

Nejde-li jen o prostý etnografický popis jevů kultury a způsobu života zkoumaných míst nebo regionů, jde v etnologii vždy o pluralitu metod a o interdisciplinární spolupráci, bez níž nelze postihnout složitost proměn postmoderní společnosti. Folkloristika se neobejde bez poznatků a metodických postupů dialektologie nebo literární vědy, stejně jako etnografie bez heuristické práce v archivech a bez poznatků z historie nebo sociologie. Dobře provedený etnografický výzkum může být spolehlivým základem pro etnologické nebo sociálně antropologické studie, jejichž cílem podle Václavíkovy definice je stanovit obecné tendence vývoje. Platí to jak pro místně nebo regionálně chápanou historickou etnologii, tak pro výzkum současnosti, jehož aktuálnost je stále více pocítována. Nakonec i Karel Fojtík už v šedesátých letech minulého století napsal, že „*etnografické práce v první polovině 20. století vědomě zůstávaly u dobře promyšleného a odborně provedeného soupisu materiálu, spolehlivého základu budoucích teoretických studií o lidové kultuře, o jejich kontaktech s kulturou jiných společenských vrstev i jiných národů.*“¹⁹

Dnes už nemůže jít o formální faktografii, nýbrž o interpretativní metody, jež tím, že vnímají dějinný kulturní kontext poznatků a artefaktů, mohou přiblížit i sou-

11 BAUSINGER, H.: „*Folklorismus*“ jako mezinárodní jev. *Národopisné aktuality* 7, 1970, s. 217–222.

12 FROLEC, V. – HOLÝ, D.: *Národopis jako historická věda*. *Národopisné aktuality* 1, 1964, s. 2–9; JANČÁŘ, J.: *Lidová tradice a současnost*. *Národopisné aktuality* 1, 1964, s. 23–25; CHLOUPEK, J.: *Jazykověda a etnografie*. *Národopisné aktuality* 2, 1965, č. 1–2, s. 1–7; FOJTÍK, K.: *Etnografie a sociologie*. *Národopisné aktuality* 2, 1965, č. 1–2, s. 1–7; PODBORSKÝ, V.: *Etnografie a archeologie*. *Národopisné aktuality* 3, 1966, č. 1, s. 1–11; SIROVÁTKA, O.: *Nad současným vztahem slovesné folkloristiky k literární vědě*. *Národopisné aktuality* 5, 1968, č. 2, s. 81–87; BAUSINGER, H.: c. d.

13 DELAMARRE, M. J.-B.: *Geographie et Ethnologie de l'attelage au joug en France du XVII siècle à nos jours*. Uherské Hradiště 1969.

14 JANČÁŘ, J.: *Strážnické inspirace*. Strážnice 2006, s. 16.

15 JEŘÁBEK, R.: *Ústav evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně*. In: *Almanach k 60. výročí Ústavu evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně 1945–2005*. Brno, s. 10.

16 *Almanach k 60. výročí Ústavu evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně 1945–2005*. Brno, s. 54–59.

17 PETRÁŇOVÁ, L.: *Nové historicko-antropologické proudy evropského národopisu*. *Český lid* 78, 1991, s. 21.

18 Tamtéž, s. 25.

19 FOJTÍK, K.: *K otázce podmínek vývoje lidové kultury v 16. a 17. století*. *Český lid* 53, 1966, s. 295.

časný kontext života zkoumané pospolitosti. To je zřejmě příčinou, proč se v posledním desetiletí prohloubily diskuse o mezioborové spolupráci etnologie s dalšími společenskými vědami. Příkladem je nejnovější diskuse v Sociologickém časopise, již editoři nazvali *Zaostřeno na etnografický výzkum* (Sociologický časopis 2007/1). Vstupní stať Chrise Hanna z Institutu Maxe Plancka v Halle poukazuje na trvalý přínos etnografie pro poznávání společnosti střední a východní Evropy. Perspektivu vidí ve spojení badatelských sil etnografie, etnologie a sociální antropologie, při níž by se „autoři nespokojení se starým nacionalisticky orientovaným paradigmatem“ pokusili vytvořit reálnou oborovou spolupráci. V diskusi ke studii Chrise Hanna publikuje své názory několik evropských badatelů. Zdeněk Uherek konstatuje, že v českém prostředí zatím nedošlo ke komplexnímu rozboru proměn etnografického bádání, ale že antropologický a etnologický přístup si v České republice nebyly nikdy příliš vzdáleny. Vyhýbám se zde záměrně zprofanovanému termínu národopis, který v široké veřejnosti není považován za vědecký obor nýbrž spíše za poněkud romantickou zájmovou činnost. Jsem si však vědom, že toto stereotypně používané označení z odborného i laického slovníku hned tak nevymizí.

Bez etnografických poznatků nelze pochopit a objasnit ani soudobé procesy obnovy tradičních prvků nejenom v životě vesnic, ale v soudobé společnosti obecně. Proto jsou etnografické studie nedávných transformací v bývalých socialistických zemích naprosto nezbytné.²⁰ Historická etnologie tedy má stále široké pole působnosti, avšak nejvýznamnější současnou výzkumnou úlohou etnologie jsou výzkumy revoluční proměny kultury a způsobu života vesnic, malých měst nebo profesních skupin ve střední a východní Evropě v druhé polovině 20. století. A prací na toto téma je všeobecný nedostatek.

20 HANN, Ch.: *Rozmanité časové rámce antropologie a její budoucnost ve střední a východní Evropě*. Sociologický časopis 43, 2007, č. 1, s. 16.

Literatura:

- Almanach k 60. výročí Ústavu evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně 1945–2005*. Brno 2006.
- BAUSINGER, H.: „Folklorismus“ jako mezinárodní jev. *Národopisné aktuality* 7, 1970, s. 217–222.
- BROUČEK, S. – JEŘÁBEK, R. (Eds.): *Lidová kultura. Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska. 1–3*. Praha 2007.
- BURKE, P.: *Lidová kultura v novověké Evropě*. Praha 2005.
- ČECHURA, J.: *Mikrohistorie – nová perspektiva dějepisectví na konci tisíciletí?* *Dějiny a současnost* 1, 1994, s. 2–5.
- DELAMARRE, M. J.-B.: *Geographie et Ethnologie de l'attelage au joug en France du XVII siècle à nos jours*. Uherské Hradiště 1969.
- DVOŘÁKOVÁ, H.: *K počátkům komercializace lidové kultury*. Sborník z příspěvků 21. strážnického symposia. Strážnice 2006, s. 28–33.
- FOJTÍK, K.: *Etnografie a sociologie*. *Národopisné aktuality* 2, 1965, č. 1–2, s. 1–7.
- FROLEC, V. – HOLÝ, D.: *Národopis jako historická věda*. *Národopisné aktuality* 1, 1964, s. 2–9.
- HANN, Ch.: *Rozmanité časové rámce antropologie a její budoucnost ve střední a východní Evropě*. Sociologický časopis 43, 2007, č. 1, s. 15–30.
- HLAVSOVÁ, J.: *Několik poznámek k termínům folklór, folkloristika, folklorismus*. *Národopisné aktuality* 24, 1987, s. 21–25.
- HORSKÝ J.: *O smyslu dějepisu aneb braňme se faktografům*. *Dějiny a současnost* 5, 2001, s. 2–4.
- HUBINGER, V.: *Přemítání vysloužilého ovocnáře aneb kulturní/sociální antropologie versus etnografie/etnologie*. *Český lid* 91, 2005, s. 53–79.
- CHLOUPEK, J.: *Jazykověda a etnografie*. *Národopisné aktuality* 2, 1965, č. 1–2, s. 1–7.
- CHOTEK, K.: *Národopisné slavnosti a národopis*. *Národopisný věstník československý* 19, 1926, č. 1, s. 17–22.
- Týž: *Význam národopisu ve spolupráci s ostatními vědami historickými*. *Český lid* 53, 1966, s. 271–293.
- JANČÁŘ, J.: *Lidová tradice a současnost*. *Národopisné aktuality* 1, 1964, s. 23–25.
- Týž: *Slovácká obec v rumunském Banátě*. *Český lid* 57, 1970, s. 255–256.
- Týž: *Strážnické inspirace*. Strážnice 2006.
- JANČÁŘ, J. – KRIST, J.: *Národopisné slavnosti a folklorní festivaly v České republice*. Strážnice 2007.
- JEŘÁBEK, R.: *Ústav evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně*. In: *Almanach k 60. výročí Ústavu evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně 1945–2005*. Brno 2006, s. 10–11.

- KANDERT, J.: *Každodenní život vesničanů středního Slovenska v šedesátých až osmdesátých letech 20. století*. Praha 2004.
- KOVÁŘ, E.: *Nástin dějin ethnologie*. Atheneum 8, 1891, s. 157–165, 202–212, 235–243.
- PETRÁŇOVÁ, L.: *Nové historicko antropologické proudy evropského národopisu*. Český lid 78, 1991, s. 21–24.
- PODBORSKÝ, V.: *Etnografie a archeologie*. Národopisné aktuality 3, 1966, č. 1, s. 1–11.
- SIROVÁTKA, O.: *Nad současným vztahem slovesné folkloristiky k literární vědě*. Národopisné aktuality 5, 1968, č. 2, s. 81–87.
- SLIVKA, M.: *Film a národopis*. Národopisné aktuality 4, 1967, č. 1, s. 1–12.
- STROBACH, H.: *Pojem lidu a jeho význam pro vymezení badatelského předmětu národopisu*. Národopisné aktuality 4, 1967, č. 3–4, s. 25–33.
- VÁCLAVÍK, A.: *Na okraj úvah o lidovém projevu*. Tvar I, 1948, s. 21–25.
- Týž: *Výroční obyčeje a lidové umění*. Praha 1959.

Abstract

From National Ethnology to the European One

To understand metamorphoses of the methods and research subject matters in Czech ethnography in the second half of the 20th century, it is necessary to search an answer to a question, whether there existed any continuity with the scientific discourse in the Euro-american scientific milieu. It was the pupils of Antonín Václavík in the 1960's who endeavored to build such continuity, despite the restrictions imposed by the totalitarian regime, in the newly established review *Ethnographical News* (nowadays the *Ethnographical Review*) and in the re-established *Czechoslovak Ethnographical Bulletin* in 1966–1972. In spite of all the problems, the Brno university department of ethnography survived purges from the end of the 1960's and from the beginning of the 1970's. Under the leadership of Richard Jeřábek, they gradually stabilized their activities within the framework of the comparative approach to European ethnology. Karel Fojtík, no matter how his works were products of their time, understood the general tendency of Czech ethnography, when he wrote that the professionally organized listing of material became a reliable base of the theoretical studies, whose necessity was lately emphasized by Chris Hann in the *Sociological review* in 2007.

Keywords: Ethnology – Interdisciplinary Cooperation – History of the Scientific Discipline – Sociology

NÁRODOPISNÝ VĚSTNÍK

Bulletin d'ethnologie

XXVI (68)

2009/1

Česká národopisná společnost
Praha 2009